

Seçili Ülkeler Üzerine Haftalık Menşe Ülke Bilgisi (MÜB) Güncellemesi

8 – 14 Mart 2025

İçindekiler

Demokratik Kongo Cumhuriyeti	2
Uluslararası ve Hükümetlerarası Organizasyonlar	2
Sivil Toplum Kuruluşları.....	2
Medya	2
Irak	4
Sivil Toplum Kuruluşları.....	4
Medya	4
İran	5
Uluslararası ve Hükümetlerarası Organizasyonlar	5
Medya	5
Orta Afrika Cumhuriyeti	7
Uluslararası ve Hükümetlerarası Organizasyonlar	7
Somali	8
Uluslararası ve Hükümetlerarası Organizasyonlar	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
Medya	8
Sudan	9
Uluslararası ve Hükümetlerarası Organizasyonlar	9
Medya	9

Demokratik Kongo Cumhuriyeti

Uluslararası ve Hükümetlerarası Organizasyonlar

- **Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), *Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nin Doğusunda Yerinden Edilmelere Genel Bakış - 11 Mart 2025, 12 Mart 2025:***

<https://data.unhcr.org/en/documents/details/115083>

2024 yılının sonlarından beri, Güney ve Kuzey Kivu'daki güvenlik ve insani yardım durumu, sivil can kayıplarında, toplu yerinden edilmelerde ve uluslararası insani hukuk ihlallerindeki artışla keskin bir düşüş göstermektedir. Yağmalama ve erişimin kısıtlanması yardım girişimlerini baltamış, çok sayıda temel hizmetten mahrum kalınmasına yol açmıştır. 65,000'den fazla sığınmacı, Şubat 2025 ortasından beri koruma ihtiyacıyla Burundi'ye kaçmıştır. Devam eden krizin yanı sıra, Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nde 6.7 milyon ülke içinde yerinden edilmiş kişi bulunmakta, ülke 520,000 mülteciye ev sahipliği yapmakta ve ülke dışında da 1.1 milyon mülteci bulunmaktadır. Durum acilen uluslararası desteğe ihtiyaç duyulduğunun altını çizmektedir.

Sivil Toplum Kuruluşları

- **Save the Children, *2025 yılının ilk iki ayında, Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nin doğusunda 400'den fazla çocuk silah altına alındı, 14 Mart 2025:***

<https://www.savethechildren.net/news/more-400-children-eastern-drc-recruited-conflict-first-two-months-2025>

Save the Children'in Kuzey ve Güney Kivu'da çocuk koruma üzerine çalışan ortakları, şiddetin, ülkenin doğusunda tırmanışa geçtiği Ocak – Şubat 2025 aralığında silahlı gruplar tarafından ilk defa silah altına alınan çocuklara ilişkin 400 vaka belgelemiştir. Çocukların bir kısmının rızaları olmaksızın topluluklarından alındığı ve silah kullanımı konusunda eğitilmek üzere çalılıklara götürüldüğü bildirilmiştir.

- **İnsan Hakları İzleme Örgütü (HRW), *Demokratik Kongo Cumhuriyeti: Ruanda Destekli M23, Gazetecileri ve Aktivistleri Hedef Alıyor, 12 Mart 2025:***

<https://www.hrw.org/news/2025/03/12/dr-congo-rwanda-backed-m23-target-journalists-activists>

Ruanda destekli 23 Mart Hareketi (M23) silahlı grubu ve M23'ün de yer aldığı siyasi-askeri koalisyon Alliance Fleuve Congo (AFC), Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nin doğusundaki Goma'yı Ocak 2025'in sonunda ele geçirmesinden bu yana gazetecileri, kendisini eleştiren kişileri ve sivil toplum aktivistlerini tehdit etmiş, gözaltına almış ve saldırılara maruz bırakmıştır. Kuzey ve Güney Kivu eyaletlerinde, M23 savaşçıları evleri basmış, ölüm ve intikam tehditlerinde bulunmuş, bağımsız basın ve sivil toplum gruplarının çalışmalarını baltamıştır. M23 savaşçıları ayrıca, sivil toplum liderlerini gözaltına alarak evinde öldürülen şarkıcı ve aktivistin yanı sıra zorla çalıştırılan beş adamı öldürmek gibi yargısız infazlar gerçekleştirmişlerdir.

Medya

- **Al Jazeera, *'İnsanların ara verilmesine ihtiyacı var': Demokratik Kongo Cumhuriyeti'ndeki çatışmalar, Kongo savaşlarının karanlık anılarını yeniden canlandırıyor, 13 Mart 2025:***

<https://www.aljazeera.com/news/2025/3/13/people-need-a-break-drc-conflict-reignites-dark-memories-of-congo-wars>

Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nin çeşitli kesimlerinde, geçtiğimiz haftalarda doğunun kilit kentleri Goma'yı ve Bukavu'yu ele geçiren, gittikleri yere yıkım götürülen 23 Mart Hareketi (M23) isyancılarının ilerleyişi karşısında savaşmaya ya da kaçmaya hazırlanmaktadır. Birleşmiş Milletler'in, Ruanda tarafından desteklendiğini söylediği isyancı grup, büyük bir madencilik merkezi olan Walikale'ye yaklaşırken Kinşasa'nın M23 liderlerinin yakalanması karşılığında 5 milyon Dolar teklif etmiş olması, grubu yavaşlatmamıştır.

M23, Kuzey ve Güney Kivu'da ilerleyişini sürdürürken Uganda, Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nin isyancıların kontrolündeki bölgelere sadece birkaç saat mesafedeki İturi bölgesiyle sınırında konuşlandığı birlik sayısını artırmıştır. Uganda ordusu, Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nde faaliyet gösteren çok sayıda silahlı gruptan ikisi olan Müttefik Demokratik Güçler (ADF) ve Kongo'nun Kalkınması Kooperatifi (CODECO) ile savaştığını söylemektedir. CODECO'nun sivillere yönelik saldırılarında Şubat ayında yaşanan tırmanmalarda en az 51 kişinin hayatını kaybetmesi, Uganda'nın Demokratik Kongo Cumhuriyeti içerisindeki 5,000 askerlik birliklerini güçlendirmek için ek asker göndermesine yol açmıştır.

- **Africa News, Çatışmaların devam ettiği Demokratik Kongo Cumhuriyeti, isyancı liderler başına 5 milyon Dolar ödül koydu, 9 Mart 2025:**

<https://www.africanews.com/2025/03/09/dr-congo-offers-5m-reward-for-rebel-leaders-amid-ongoing-conflict/>

Demokratik Kongo Cumhuriyeti, eski seçim başkanı Corneille Nangaa, komutan Sultani Makenga ve siyasi lider Bertran Bisimwa olmak üzere üç 23 Mart Hareketi (M23) lideri başına 5 milyon Dolar ödül koyduğunu duyurmuştur. Üçlü, geçtiğimiz yıl gıyabında idam cezasına çarptırılmıştır. Ruanda destekli M23 kuvvetlerinin ülkenin doğusundaki hakimiyetini sürdürmesi, Goma ve Bukavu gibi büyük şehirleri ele geçirmesi dolayısıyla söz konusu üçlünün yakalanması, para ödülüne rağmen düşük bir ihtimaldir. Binlerce kişi ölmüş, yüz binlerce kişi yerinden edilmiştir.

Devlet Başkanı Félix Tshisekedi, Ruanda'ya karşı yaptırım çağrısında bulunurken Demokratik Kongo Cumhuriyeti, ABD'yi madencilik faaliyetleri için altın ve koltan kaçakçılığı yapmakla suçladığı Ruanda yerine kendi topraklarını kullanmaya çağırmıştır. M23 Ruanda, Kongo'nun kaynaklarını çaldığını reddederken M23'ü desteklediğini kabul etmektedir.

- **Voice of America (VOA), Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nin doğusundaki çatışmalar, çok sayıda ölüme yol açan sivillere yönelik saldırının günler ardından devam ediyor, 9 Mart 2025:**

<https://www.voanews.com/a/clashes-continue-in-eastern-drc-days-after-attack-on-civilians-left-many-dead/8004470.html>

Bölge sakinlerinin belirttiği üzere, 9 Mart 2025 tarihinde, doğu Kongo'daki Goma'nın yaklaşık 100 km kuzeyinde bulunan Nyabiondo'da, 23 Mart Hareketi (M23) isyancıları ile Kongo yanlısı milisler arasında çatışmalar yaşanmıştır. Bu çatışmalar, Birleşmiş Milletler ve bir STK'ya göre yakınlarda yaşanan ve çok sayıda sivilin hayatını kaybettiği bir saldırının ardından gelmiştir. Nyabiondo'nun bulunduğu Masisi bölgesinde faaliyet gösteren bir sivil toplum raportörü olan Telesphore Mitondeke, M23 isyancılarına ilişkin şu açıklamada bulunmuştur: "Düşman, bu sabah Nyabiondo'ya geniş çaplı bir saldırı düzenledi." "Çatışmaların yaşandığı Nyabiondo'nun merkezi, her yönden silah ateşi altında." Saldırı, geçtiğimiz hafta M23 ve Kongo yanlısı hükümet milisleri arasında, Masisi kasabasının 18 km kuzeydoğusundaki Tambi köyünde yaşanan ve yerel bir STK'nın başkanına göre 5 Mart 2025 gecesi, çok sayıda sivil ölümüne yol açan bir başka saldırıyla sonuçlanan çatışmaları takip etmektedir.

Irak

Sivil Toplum Kuruluşları

- **Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF), Irak Kürt Bölgesi: RSF, araştırmacı gazeteciler Bashdar Bazyanî ve Sherwan Sherwanî'nin serbest bırakılması çağrısında bulunuyor, 14 Mart 2025:**

<https://rsf.org/en/iraqi-kurdistan-rsf-calls-release-investigative-journalists-bashdar-bazyani-and-sherwan-sherwani>

Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF), Kürt Bölgesel Yönetimi'ni, araştırmacı gazetecilik faaliyetleri nedeniyle alıkonulan Bashdar Bazyanî ve Sherwan Sherwanî'yi derhal serbest bırakmaya çağırmıştır. Iraklı Kürt liderlere ilişkin yolsuzluk iddialarını araştırdığı için "casusluk" ile suçlanan Sherwan Sherwanî, ikinci hapis sürecinden 9 Mart 2025 tarihinde serbest bırakılacaktı. Ancak idari engeller, hâkimin Sherwanî'yi serbest bırakmasını geciktirmektedir. Bashdar Bazyanî, çevrimiçi araştırmacı medya platformu Media 21'i yayına koyduğu 18 Şubat 2025 tarihinden sadece on gün sonra, Süleymaniye'deki evinde tutuklanmıştır ve Irak Ceza Kanunu'nun 433. Maddesi kapsamında, "yanlış bilgi yayınlama" ve "hakaret" suçlamalarıyla alıkonulduğu bildirilmiştir. Ancak resmi olarak herhangi bir suçlama açıklanmamıştır.

- **Irak'ta Barışı Sağlama Merkezi (EPIC), Irak Güvenlik ve İnsani İzleme (ISHM): 6 – 13 Mart 2025, 13 Mart 2025:**

<https://enablingpeace.org/ishm485/>

10 Mart 2025 tarihinde, Bağdat'taki güvenlik kaynakları, Suriye'nin liman kasabalarında Suriyeli Alevilerin hedef alındığına ilişkin raporlar gelirken yetkililerin, protestolara ve olası şiddet olaylarına karşı önlem olarak başkentin al-Mansour ilçesindeki Suriye büyükelçiliği çevresinde konuşlandırılan çevik kuvvet birimi sayısını artırdığını belirtmiştir. Irak güvenlik kuvvetlerinin, güvelik önlemlerini aşarak büyükelçiliğe ulaşmaya çalışan altı kişiyi tutukladığı bildirilmiştir.

13 Mart 2025 tarihinde, Erbil vilayetinin Rawanduz ilçesinde bir mayının yakınlarında patlaması sonucu bir adam ölmüş ve iki adam yaralanmıştır. Güneyse ise aynı gün, Diyala vilayetinin İran sınırındaki Hanekin ilçesinde bir başka mayın patlamış, bir Irak sınır muhafızının yaralanmasında yol açmıştır.

Medya

- **Middle East Eye (MEE), Irak, Suriyeli işçilere yönelik saldırıları soruşturuyor, 12 Mart 2025:**

<https://www.middleeasteye.net/news/iraq-investigating-attacks-syrian-workers>

Irak'taki Suriyelilerin, Suriye'nin geçici Cumhurbaşkanı Ahmed eş-Şera'yı ve iktidara gelen isyancı grubu Hay'at Tahrir al-Sham'ı destekledikleri iddiasıyla son birkaç gündür yerel silahlı grupların saldırısına uğradığı bildirilmiştir. Kendine "Ya Ali Halk Birlikleri" adını veren Şii bir grup, üyelerinin Irak'taki bir grup Suriyeli işçinin peşinden gidip işçileri dövdükleri bir video paylaşmıştır. Yeni gruba atfedilen açıklama da Telegram ve sosyal medya ağlarında paylaşılmıştır. Açıklamada, yakında gerçekleşen eylemlerinin Suriye kıyısında yaşanan olaylarla bağlantılı olduklarını belirtmişlerdir.

İran

Uluslararası ve Hükümetlerarası Organizasyonlar

- **Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konseyi (HRC), *İran İslam Cumhuriyeti'ne yönelik bağımsız uluslararası bilgi toplama misyonu raporu*, 14 Mart 2025:**

<https://www.ecoi.net/en/file/local/2123122/a-hrc-58-63-auv.docx>

Eylül 2022'de başlayan protestoların iki buçuk yıl ardından, İran'da kadınlar ve kız çocukları, özellikle zorunlu başörtüsü hususunda olmak üzere sistematik ayrımcılığa maruz bırakılmaya devam etmektedir. Devlet, kadınlara ve kız çocuklarına yönelik halk içinden baskıya desteğini artırmakta, iş yerlerini ve kişileri başörtüsü kanunlarına uyulmasını sağlamaya zorlamaktadır. 21 Nisan 2024 tarihinde, Hassan Hassanzadeh, kamusal alanların gözetilmesi için "nezaket elçilerinin" görevlendirileceğini duyurmuştur. 2024 yılında, "Nur" planı kapsamında en az 618 kadın tutuklanmıştır. Tutuklama ve gözaltı süreçlerinde fiziksel şiddet uygulandığına dair raporlar bulunmaktadır. Devlet ayrıca, başörtüsü kanunlarına uyulup uyulmadığını kontrol etmek için insansız hava araçları ve yüz tanıma yazılımlarından da faydalanmıştır.

- **Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konseyi (HRC), *İran İslam Cumhuriyeti'ndeki insan hakları durumuna ilişkin Özel Raportör raporu [Ön düzenlemesi yapılmış versiyon]*, 12 Mart 2025:**

<https://www.ecoi.net/en/file/local/2123121/a-hrc-58-62-aev-1.pdf>

İnsan Hakları Konseyi'nin İran raporu, toplumsal cinsiyet bakış açısından insan hakları ihlallerine ilişkin detaylı bir inceleme sunarken toplumsal cinsiyet temelli cinayetlere ve idam cezasına odaklanmaktadır. Rapor, 2024 yılında İran'da gerçekleştirilen idamların yarısını oluşturan uyuşturucu suçlarını cinayetlerin (%43), milli güvenlik suçlarının (%3) ve cinsel suçların (%2) takip ettiğini ortaya koymaktadır. Ocak 2010 – Ocak 2024 arasında, en az 241 kadın öldürülmüştür. Söz konusu idamların duyurulma oranında ciddi bir düşüş yaşanmış, 2021 – 2024 yılları arasında sadece %12'lik bir ortalama gözlemlenmiştir. 2024 yılında, idam edilen kadın sayısı son on yılın en yüksek düzeyine ulaşmıştır. Tahminler, en az 8 Kürt kadın dahil olmak üzere 29 ila 31 arasında değişmektedir. Rapor, ilgili durumları bildirecek daha az sayıda mahkûm ve personel bulunması ve aileleri sessiz kalmaya iten sosyal damgalama gibi kadın idamlarının doğru raporlanmasını erkek idamlarına kıyasla daha zor hale getiren engelleri de vurgulamaktadır. Bunun sonucunda, araştırma ve savunuculuk faaliyetlerinde kadınların deneyimleri genellikle göz ardı edilmektedir. Kadınların, hem İran'da hem de dünya çapında idamlarda erkeklere kıyasla azınlığı oluşturmalarına rağmen bu sayısal eşitsizlik, deneyimlerinin büyük ölçüde hesaba katılmamasına yol açmıştır.

Medya

- **British Broadcasting Corporation (BBC), *İran, kadın giysi kurallarını uygulamak için insansız hava araçları ve uygulamalar kullanıyor*, 14 Mart 2025:**

<https://www.bbc.com/news/articles/c0kg15jpkpdeo>

Birleşmiş Milletler, İran'ın, özellikle de İslam Cumhuriyeti'nin katı giysi kurallarına uymayı reddeden kadınlar arasında olmak üzere zorunlu giysi kanunlarına karşı muhalefeti bastırmak için insansız hava araçları ve mahremiyeti ihlal eden dijital teknoloji kullanmaktadır. Soruşturmacılar, İran güvenlik yetkililerinin, kişileri, taksi ve ambulans gibi özel araçlarda giysi kurallarını ihlal ettikleri iddiasıyla bildirmek için telefon uygulamaları kullanmaları doğrultusunda "kadınlara ve kız çocuklarına yönelik

halk içinden baskı” stratejisi kullandığını belirtmektedir. Söz konusu yeni rapor, Tahran’da ve güney İran’da başörtüsü kanunlarına uyulduğunu takip etmek için insansız hava aracı ve güvenlik kameraları kullanıldığını da vurgulamaktadır. Kanunlara uymayan ya da kanunları protesto eden kadınlar için tutuklama, gözaltında dövülme ve hatta tecavüz gibi ağır sonuçlar söz konusudur.

- **Voice of America (VOA), VOA Kürtçe: İran’da 3 mahkûm, uzuvlarının kesilmesi riskiyle karşı karşıya, 14 Mart 2025:**

<https://www.voanews.com/a/voa-kurdish-3-prisoners-face-risk-of-amputation-in-iran/8010118.html>

Kürt ve Luristanlı üç mahkûma, hırsızlık cezası olarak yakın zamanda dört parmaklarının kesilebileceğini söylenmiştir. İran mahkemesi, kendilerini suçlayan kişiler tarafından önümüzdeki aya kadar affedilmeleri gerektiğini, aksi takdirde cezasının uygulanacağını söylemektedir. Söz konusu mahkûmlar, dokuz yıldır hapistedir. İnsan hakları grupları, bu türden cezalandırmaların işkence teşkil ettiğini ve uluslararası hukuka aykırı olduğunu belirtmektedir.

- **Voice of America (VOA), VOA Farsça: Geçim kaynağı protestoları İran çapında devam ediyor, 10 Mart 2025:**

<https://www.voanews.com/a/voa-persian-livelihood-protests-continue-across-iran-/8005978.html>

İran Riyali değer kaybetmeye devam ederken, 10 Mart 2025 Pazartesi günü, İran çapında geçim kaynağı protestoları baş göstermiştir. Telekomünikasyon sektörü emeklileri, hemşireler, petrol sanayii çalışanları ve kamu sektöründe iş arayan kişilerden oluşan bir grup protestolar düzenleyerek ekonomik memnuniyetsizliklerini dile getirmiştir. Protestolar, Yüce Lider Ayetullah Hamaney’in Amerika Birleşik Devletleri’yle uzlaşılmasına karşı beyanlarını takiben Riyalin rekor bir düşüş yaşamasının ardından gerçekleştirilmiştir.

Orta Afrika Cumhuriyeti

Uluslararası ve Hükümetlerarası Organizasyonlar

- **Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), *İnsani Müdahale Planı 2025, 10 Mart 2025:***

<https://openknowledge.fao.org/items/ebc7822a-c8c9-427a-9dad-faee89509091>

Orta Afrika Cumhuriyeti'nde, yıllardır süren çatışmalar, iklim şokları ve yaygın yoksullukla bir araya gelerek uzun süreli bir gıda krizine yol açmıştır. Ülkede üç kişiden biri akut açlıktan mustarıptir ve bu sayısının, Nisan 2025 itibarıyla artış göstermesi beklenmektedir. Bu kişilerin kendilerini besleyebilmek için acil tarımsal üretim desteğine ihtiyacı vardır. Orta Afrika Cumhuriyeti'ndeki insani durum hala son derece endişe vericidir. Nüfusun büyük bir kısmı, çeşitli şoklara ve bu şokların etkilerine karşı hassas konumdadır. Ülkede güvensizlik varlığını sürdürmekte, hassasiyetleri ve ihtiyaçları artırmaktadır. Silahlı gruplar faaliyetlerini sürdürmektedir ve sivillere karşı şiddet ve çatışmalar, Orta Afrikalıların günlük hayatlarını kesintiye uğratarak toplu yerinden edilmelere yol açmaktadır. Ek olarak, ülke, özellikle de kırsal kesimlerde olmak üzere hanelerin halihazırda elverişsiz olan yaşam koşullarını kötüleştiren doğal afetlere karşı hassas konumdadır. İklim değişikliğinin etkileri, düzensiz ve şiddet yağışlara yol açmaktadır ve 2025 yılında büyük sellerin yaşanması olasıdır. Bu durum, tarım faaliyetleri ve gıda güvenliği için ciddi bir tehdit oluşturmaktadır.

- **Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği (OHCHR), *Orta Afrika Cumhuriyeti: Birleşmiş Milletler uzmanı, insan haklarına saygı duymaya yönelik çabaları takdir ederken dış yardımlara aşırı bağlılığı vurgulayarak ekonomik ve yönetim reformları yapılması çağrısında bulundu, 10 Mart 2025:***

<https://www.ohchr.org/en/press-releases/2025/03/central-african-republic-un-expert-acknowledges-efforts-respect-human-rights>

Bir Birleşmiş Milletler uzmanı, Orta Afrika Cumhuriyeti'nde insan haklarına saygıyı geliştirmeye yönelik devam eden çabaları takdir ederken, uluslararası kalkınma yardımlarına aşırı bağlılığa karşı uyarıda bulunmuş, bu yılın sonunda gerçekleşecek olan kritik seçimler öncesinde bu bağlılığın insan hakları, geçiş dönemi adaleti, uzun dönemde istikrar ve kalkınmayı baltalayabileceğini belirtmiştir. Orta Afrika Cumhuriyeti'nde insan hakları durumu üzerine Bağımsız Uzman Yao Agbetse, ülkeye gerçekleştirdiği 10 günlük ziyaretin sonunda yaptığı açıklamada "Yurt içi gelir üretimi kapasitesinin geliştirilmesine ve yolsuzluğu, vergileri ve maden ve yakıt sektörlerinin idaresini ele alacak yerel yönetim reformlarına yönelik acil bir ihtiyaç bulunmaktadır," ifadelerine yer vermiştir.

Somali

Medya

- **British Broadcasting Corporation (BBC), Somali kuvvetleri, 24 saat süren ölümcül otel kuşatmasını sonlandırdı, 12 Mart 2025:**

<https://www.bbc.com/news/articles/cx2gdjd57lro>

Somali güvenlik kuvvetleri, Eş-Şebab savaşçılarının Beledweyne'deki Qahira Oteli'nde 24 saat süren ölümcül kuşatmasını sonlandırmıştır. Saldırı bir arabaya yerleştirilen bombalarla başlatılmış, ardından silahlı saldırganların otele girmesiyle yoğun çatışmalar patlak vermiştir. Vali Omar Osman Calasow, saldırganların etkisiz hale getirildiğini, bir kısmının üstlerinde taşıdıkları patlayıcıları patlatırken diğerlerinin polis tarafından öldürüldüğünü belirtmiştir. Saldırıda yedi kişinin hayatını kaybettiği bildirilse de sayının daha yüksek olma ihtimali bulunmaktadır. Kuşatma, siyasetçilerin, güvenlik sorumlularının ve topluluklardan ileri gelen yaşlıların, Eş-Şebab'a karşı bir operasyonu görüşmek üzere bir araya geldikleri sırada gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların çoğu kurtarılmıştır ve yaralıları tedavi için Mogadişu'ya uçurma çalışmaları devam etmektedir.

- **Voice of America (VOA), Somali kuvvetleri, otel kuşatmasının ardından gerçekleştirilen hava saldırılarında 50 militan öldürüldü, 12 Mart 2025:**

<https://www.voanews.com/a/somali-forces-kill-50-militants-in-airstrikes-after-ending-hotel-siege/8008152.html>

Bu hafta yaşanan otel kuşatmasının sonlandırılmasının saatler ardından, Somali Milli İstihbarat ve Güvenlik Ajansı (NISA), ülkenin güvenlik kuvvetlerinin, Hirşabel'in diğer konumlarındaki savaş araçlarının koordinasyonundan sorumlu üst düzey bir lider de dahil olmak üzere en az 50 Eş-Şebab militanını öldürdüğünü söylemiştir.

NISA, hava saldırılarının Damasha ve Shabeelow bölgelerini hedef aldığını ve savaş araçlarının hazırlanmasından terör saldırılarında kullanılmasından sorumlu üst düzey Eş-Şebab lideri Mansoor Tima-Weeyne'nin öldürüldüğünü belirtmiştir. Somali Askeri Komutanlığı, ayrıca bir açıklamada bulunarak şu ifadeleri aktarmıştır: "Bölgede terörü zayıflatma girişimlerinin bir parçası olarak düzenlenen operasyon, grubun savaş kapasitesine ciddi bir darbe indirmiştir."

Sudan

Uluslararası ve Hükümetlerarası Organizasyonlar

- **Birleşmiş Milletler Küresel İletişim Birimi (UN DGS), Sudan savaşı: UNICEF başkanı, çocukların “akıl almaz acılarla” karşı karşıya kaldığı uyarısında bulunuyor, 13 Mart 2025:**

<https://news.un.org/en/story/2025/03/1161091>

Eski müttefik yeni rakipler Sudan ordusu (SAF) ve Hızlı Destek Güçleri (RSF) ile müttefikleri milisler arasında çatışmaların başladığı Nisan 2023'ten bu yana, on binlerce sivil hayatını kaybetmiş ve 12 milyondan fazla sivil evlerinden kaçmış, 3.5 milyonu mülteci olarak diğer ülkelere sığınmıştır. Çatışmalar sonucunda verimli topraklar kullanılamaz hale gelmiş, ülkenin birden fazla bölgesinde kıtlık ilan edilmiş ve hastaneler dahil olmak üzere kritik altyapı unsurları yok edilmiş ya da terk edilmiştir. Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF), öldürmeler, cinsel şiddet ve silahlı gruplar tarafından silah altına alınma gibi çocuklara karşı ağır ihlallere ilişkin endişe verici raporlar almıştır. Sadece Haziran – Aralık 2024 aralığında, 900'den fazla çocuğa karşı ağır ihlal vakası kaydedilmiştir. Bu vakaların %80'de öldürme ya da sakatlama görülmektedir.

İhtiyaçların son derece yüksek olmasına rağmen, insani yardım kuruluşları yardım ulaştırmada ciddi engellerle karşılaşmaktadır. Bürokratik ve idari engellerin yanı sıra çatışma cephelerinin değişkenlik göstermesi, erişimi öngörülemez kılmıştır. İnsani yardım çalışanlarının gaspa, saldırıya uğrama ve öldürülme riski artış göstermektedir. Bu yıl, çoğu insani yardımın erişemediği bölgelerde bulunan 770,000'den fazla çocuğun akut gıdasızlıktan mustarip olması beklenmektedir.

Medya

- **British Broadcasting Corporation (BBC), “Acı ve korku içinde” - BBC, Hartum savaşına tanıklık ediyor, 15 Mart 2025:**

<https://www.bbc.com/news/articles/cwyg8x8v33ko>

BBC, Sudan'ın başkenti Hartum'un kontrolü için verilen savaşta geri çekilen askerlerin zulüm eylemleri gerçekleştirdiğine ilişkin deliller edinmiştir. Şehir, neredeyse iki yıl önce patlak veren acımasız iç savaşın başlangıcından beri paramiliter Hızlı Destek Güçleri'nin (RSF) kontrolü altındadır ancak ordu, şehrin büyük bir kısmını ele geçirmiştir ve geri kalanını da ele geçirmeye doğru ilerlemektedir. Başkent'in kontrolünü yeniden ele geçirilmesi, çatışmayı tamamen bitirmeyecek olsa da muazzam bir zafer ve savaşta bir dönüm noktası olacaktır.

Son haftalarda birlikler, Sudan'ın merkezinden geçtikten sonra güneyden gelerek Hartum'u büyük ölçüde kuşatmış ve kuzey ve doğudaki ilçeleri temizleyerek kalan RSF savaşçılarını merkezde sıkıştırmıştır. Geri kazanılan topraklarda geniş alanlar tamamen kullanılamaz haldedir.

- **Africa News, Şiddetin ve açlığın milyonları tehdit ettiği Sudan'da kriz derinleşiyor, 14 Mart 2025:**

<https://www.africanews.com/2025/03/14/sudans-crisis-deepens-as-violence-and-famine-threaten-millions/>

Mevcut olarak, yaklaşık 12.1 milyon kadın ve kız çocuğu (ve artan bir şekilde erkekler ve oğlan çocukları) cinsel şiddet riskiyle karşı karşıyadır. Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) Başkanı Catherine Russell, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'ni Sudan hakkında bilgilendirirken bu sayının, bir önceki yıla kıyasla %80'lik artış temsil ettiğini söylemiştir. Russell, şu ifadeleri aktarmıştır: “Ekonomi ve sosyal hizmetler sistemiyle altyapısı neredeyse tamamen çökmek üzere olan, çatışmanın da bitecek gibi görünmediği Sudan'da nüfusun neredeyse üçte ikisinin, yani 30 milyondan fazla

insanın, bu yıl insani yardıma ihtiyaç duyacağını öngörüyoruz. Bu sayının 16 milyonunu, korkunç bir bedel ödeyen çocuklar oluşturmaktadır.”

Sudan’da insani kriz hızla tırmanmakta, kıtlık, ülkedeki tüm çatışma noktalarına yayılmaktadır. Russell açıklamalarına şu ifadeleri eklemiştir: “Sudan’daki en az beş konumun çatışma noktalarında kıtlık yaşanmaktadır. Bu bölgelerde, beş yaşın altında yaklaşık 1.3 milyon çocuk yaşamaktadır. Beş yaşın altında 3 milyondan fazla çocuk, sağlık hizmetlerinin çökmesi nedeniyle kolera, sıtma ve deng humması dahil olmak üzere ölümcül salgın riskiyle karşı karşıyadır.” Vahim durum, altyapının çökmesi nedeniyle daha da kötüleşmiştir. 16.5 milyon çocuk okula gidememekte ve neredeyse bir neslin tamamı risk altındadır. Russell, ek olarak “Bu sadece bir kriz değil, sağlıktan ve beslenmeden suya, eğitime ve korumaya kadar her sektörü etkileyen çoklu bir kriz,” beyanında bulunmuştur.

- **Arab News, Sudan’da ordunun geri aldığı kenti hedef alan bombardımanda 7 kişi öldü, 10 Mart 2025:**

<https://www.arabnews.com/node/2593036/middle-east>

Bir sağlık hizmetleri kaynağının belirttiği üzere, 9 Mart 2025 Pazar günü, Sudan’ın güneyinde ordunun uzun süreli kuşatmayı geçtiğimiz ay dağıttığı stratejik bir kenti hedef alan bombardımanda yedi sivil ölmüş ve neredeyse iki düzine sivil yaralanmıştır. Şehrin ana hastanesinde çalışan kaynak ve birden fazla görgü tanığını, Kuzey Kordofan eyaletinin başkenti El Obeid’in Nisan 2023’ten beri orduyla savaşmakta olan paramiliter Hızlı Destek Güçleri (RSF) tarafından hedef alındığını belirtmiştir.

Görgü tanıkları, RSF’nin 9 Mart 2025 tarihinde yoğun bir bombardıman gerçekleştirdiğini, kuzeyden ve güneyden gelen saldırıların üçüncü gününde, bombalardan birinin yolcu taşımakta olan bir halk otobüsüne düştüğünü söylemiştir. Hastane kaynağı, bombardımanda yedi kişinin öldüğünü ve 23 kişinin yaralandığını aktarmıştır.

- **Sudan Tribune, Sudanlı gazeteciler, basın özgürlüğüne baskıları kınadı, 9 Mart 2025:**

<https://sudantribune.com/article298349/>

Port Sudan’daki gazeteciler, hükümetin Suudilere ait Al-Sharq televizyon kanalını askıya almasının ardında, basın özgürlüğüne yönelik artan baskı ve bilgiye erişimin azalması olarak nitelendirdikleri gelişmeleri kınamıştır. 8 Mart 2025 Cumartesi günü bir basın özgürlüğü sempozyumunda konuşan Al-Sharq Sudan ofisi müdürü Khalid Owais, taleplere rağmen yetkililerin, kanala resmi ihtarname sunmadığını, karardan telefonla haberdar edildiğini söylemiştir.

Enformasyon Bakanlığı yetkilileri, Al-Sharq’ın faaliyetlerini, anayasa değişikliği tekliflerini haber yapmasının ardından 20 Şubat 2025 tarihinde askıya almıştır. Owais, başka haber organlarının da benzer haberler yaptığını belirterek halkın, anayasa değişikliklerinden kabul edilmelerinden önce haberdar olma hakkı bulunduğunu ifade etmiştir. Kanalın faaliyetleri, ordunun Hartum’daki ilerleyişini konu alan ve paramiliter Hızlı Destek Güçleri’nin (RSF) yorumuna da yer verilen bir haber yayınlamasının ardından kanala karşı düzenlenen bir operasyonu takiben askıya alınmıştır.

Yasal Uyarı:

Mevcut derleme, seçili ülkelerin vatandaşlarına yönelik mülteci statüsü belirlemeye ilişkin hususlarda UNHCR Türkiye tarafından toplanan menşe ülke bilgilerini (MÜB) derlemektedir.

Derleme kamuya açık bilgilere, çalışmalara ve yorumlara dayanmaktadır. Derleme açıklayıcı nitelikte olmakla birlikte ne kamuya açık alanda mevcut olan bilgilerin tamamını kapsamakta ne de insan hakları koşullarına ilişkin genel bir rapor olması amaçlanmaktadır. Rapor, herhangi bir bireysel mülteci talebinin esasları konusunda nihai değildir. Tüm kaynaklar alıntılanmış

ve tamamıyla referans verilmiştir. Kullanıcılar alıntı yapılan belgelerin tam metnine bakmalı ve bireysel başvurulardan kaynaklanan belirli araştırma konularına atıfta bulunarak kaynak materyalin güvenilirliğini, ilgiliğini ve güncelliğini değerlendirmelidir.